

TILAK MAHARASHTRA VIDYAPEETH, PUNE
M. A. (PARANGAT) SOCIAL SCIENCES (ECONOMICS)
EXAMINATION: MAY – 2024
FOURTH SEMESTER

Subject: Indian Agricultural Development (EO22-405)

Date: 24/05/2024

Total marks: 60

Time: 10.00 am to 12.30 pm

Instructions: 1) All questions are compulsory.

- Q. 1) Answer in details following questions. (Any One) (20)**
1. Discuss the low level of agricultural productivity in India and its measures
  2. Describe the impact of green revolution in India
- Q. 2) Answer of the following questions. (Any Three) (30)**
1. Explain the importance of agriculture in economy of Maharashtra
  2. Describe the need and significance of land reforms in India
  3. Write the demerits of agricultural pricing policy
  4. Describe the nature of agricultural marketing system in India
  5. Take review of cooperative agricultural marketing
  6. Discuss the recent problems of agriculture in India
- Q. 3) Write Short notes. (Any Two) (10)**
- a) Agreement on agriculture under WTO
  - b) NAFED
  - c) Role of Commercial Banks in Indian agricultural development
  - d) Mahatma Gandhi National Rural Employment Guarantee Act

मराठी रूपांतर

- सूचना : १) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.
- प्र. १) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे सविस्तर उत्तर लिहा. (२०)**
१. भारतातील शेतीची उत्पादकता कमी असण्याची कारणे व त्यावरील उपाययोजनांची चर्चा करा
  २. भारतातील हरीतक्रांतीचे परिणाम नमूद करा
- प्र. २) खालीलपैकी कोणत्याही तीन प्रश्नांची उत्तरे लिहा. (३०)**
१. महाराष्ट्राच्या अर्थव्यवस्थेतील शेतीचे महत्त्व स्पष्ट करा
  २. भारतातील जमीन सुधारणांची आवश्यकता व महत्त्व विशद करा
  ३. कृषि मूल्य धोरणतील दोष नमूद करा
  ४. भारतातील कृषि विपणन व्यवस्थेचे स्वरूप स्पष्ट करा
  ५. सहकारी कृषि विपणनाचा आढावा घ्या
  ६. भारतातील चालू काळातील कृषि विषयक समस्यांची चर्चा करा
- प्र. ३) टिपा लिहा. (कोणतेही दोन) (१०)**
- अ) जागतिक व्यापार संघटने अंतर्गत कृषि विषयक करार
  - ब) नाफेड
  - क) भारतीय कृषि विकासातील व्यापारी बँकांची भूमिका
  - ड) महात्मा. गांधी राष्ट्रीय ग्रामीण रोजगार हमी अधिनियम – मनेगा